

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Tertia Ecclesiae persecutio sub Traiano. Sectio III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Tertia Ecclesiae persecutio sub Traiano.

SECTIO III.

Decimus tertius ordine imperator, qui Romanum imperium tenuit, fuit I. Nerua Cocceius: is post Domitiani caedem Romae declaratur imperator. Statim initio imperij rescidit acta Domitiani, absolvens omnes, qui religionis causa rei sub Domitiano fuerant, exulesque in patriam reducens: in quibus & nostrum Ioannem relegatum à Domitiano in Pathum infulam reuocauit: imò, ut refert Dion Cassius, edicto vetuit, ne liceret aut impietatis, aut Iudaicae sectae quempiam deinceps in simulari, & iis, quos Domitianus, dum imperaret, bonis, atque fortunis iniuste spoliauerat, restitui præcepit, quae in aula reperta fuissent. In curia illud iurauit, suo iussu neminem senatorum occisum iri, quod sacramentum iniolatum seruauit etiam insidiis petrus, dignus sanè imperator, qui diutius imperasset. Obiit aëno aetatis quinto, & sexagesimo, postquam vnum tantum annum, & aliquot menses imperasset. Cum ob senectam amissa reuerentia omnibus contemptui quodammodo esset, in Capitolium ascendens, & quod felix, faustique S. P. Q. R. & mihi ipsi sit præfatus M. Vlpium Traianum adoptauit, moxque in curia Caesarem designauit, ad quem imperij iura, atque insignia hoc verfu militum Germaniam, cui præerat.

Tibi habe tuas lacrymas ueliscere nostras.

In quo sanè bonitas Neruae, & in Rem publicam studium singulare resplenduit: cum enim nulla ei intercederet cum Traiano cognatio, publicam tamen utilitatem societati sanguinis anteposuit, neque eò dereritus, quòd Traianus genere esset Hispanus, nec ex Italia oriundus.

Decimus quartus Traianus. Nerua quadragesimum secundum agebat annum, cum cepit imperare: cognomen Neruae in memoriã adoptiui patris assumpsit, imperauitque annis decem, & nouem, sex mēibus, diebus quindecim: natione Hispanus, ex vrbe Italica oriundus: ex Germania, ubi tūc erat statim post obitū Neruae inter alia edicta illud etiam militi ad senatū, nunquā suo iussu bonū virū occisum iri, aut ignominia notādū, quod non tantum iur eiurādo confirmauit, sed toto imperij tempore iniolatum seruauit. Natura magnificus, & appetēs gloriæ: talis, tantūque imperator non tantum rerum præclarè in bello gestarū magnitudine, sed etiā naturæ insita bonitate, ut in acclamationibus principibus exhiberi solitis, iis Augusti felicitatem, & Traianus bonitatem adprecarentur. Et quidem omnis memoriæ Princeps Traianus fuisset, nisi leges æquissimas, quas ad bonam imperij administrationē sanxerat, superstitioso Deorū cultu scāderat, & in Christianos grauissima, & acerbissima persecutio, quæ tertia fuit in ordine, delatūisset: quæ persecutio coepta est anno Christi centesimo. Clem. Roman. Pontif. Diis sacrificare recusantem relegauit in Pontū cum plurimis aliis Christianis, ubi postea martyrio coronatus est anno tertio Traiani. Deinde rescribens Traianus ad literas Plinij summiq; qui Bithyniam administrabat, in quibus, quæ deberet in irrationem cum Christianis, interrogabat, mandauit, ne conquirentur Christiani, sed delati, & redarguti punirentur, contra quod mandatum eleganter scribit Tertullianus in Apologetico, ubi inter alia, & sententiam, inquit, necessitate confusam negat inquirendos ut innocentes, & mandat summi ut nocentes parcat, & sciat, dissimulat, & animi aduertit: quid temerissimè censet & circūuenit: si damnas, cur nō & inquirens si hō inquiris, cur non & absoluis: Latronibus vestigandis per uniuersas provincias militatis statio sortitur: in

Decimus tertius Imperator Nerua.

Ab exilio reuocatur Ioannes.

II. Decimus quartus Traianus Nerua.

Quo tempore tertia persecutio coepta.

Tertullianus.

reos maiestatis, & publicos hostes omnis homo miles est, ad socios, ad confcios inquisitio usque extenditur: solum Christianum inquiri non licet, offerri licet, quasi aliud esset actura inquisitio, quam oblatio: damnatus ergo oblatum, quem nemo voluit requisitum, qui puto iam non meruit ideo poenam, quia nocens est, sed quia non requirendus inuentus. Hæc ille. Simeonem fratrem Domini & ceterum, filium Cleophae Hierosolymitanum Episcopum in crucem cogit: vt refert Euseb. in Chronicis, & lib. 3. hist. cap. 26. ex Hegesippo. Ignatium Antiochenum Episcopum Leonibus dilaniandum obiecit, vt refert, Euseb. lib. 3. hist. cap. 10. Onesimum Pauli discipulum Ephesiorum Antistitem lapidibus obruit. Anacletum Papam interfecit, Traiani quoque temporos sanctus Mantius vnus ex septuaginta Christi discipulis, & primus Eborensis vrbis in Lusitania Episcopus in eadem vrbe illustissimi martyrij palmam fuit consecutus, vt refert Refend. in libello de Ebora antiq. cap. 99. & Amb. Moralibus lib. 9. Chronic. Hisp. ex quo maxima Ebora etiam in Christiana religione antiquitatis liquidò colligitur, fuit eius corpus non longè ab eadem vrbe sepultum, sed in exidio Hispaniæ ad Asturias delatum, & in oppido Villæ Nouæ quòd dicitur D. Mantij appellatur, in cœnobio ordinis S. Benedicti in Cæcæci Palentina à Telo Menesio in eiusdem honorem erecto collocatum. Postea anno 1591. Theotonius à Bragantia Iametis 4. Bragantiæ Ducis filius, Eborensis Archiepiscopus, vt in sua Ecclesia Dei, & sanctorum cultus, pietas, & religio augetur, aliquid reliquiarum ex tanto thesauro Eborensibus suis iure debito, quanta maxima potuit contentione, decerpere procurauit: tandemque fauente Philippo II. Hispaniarum Rege, à supradicti cœnobij Abbate, ipsòque conuentu vnum crus S. Mantij dono accepit, in vrbemque maxima omnium ordinum frequentia, atque læticia cum ingenti pompa, apparatusque inuexit, & crystallina theca inclusum, auròque eleganter exornatum in maximo templo collocauit.

Simeon
frater Domini
in crucem
cogitur.
Euseb. lib. 3.
hist. cap. 10.
Onesimus
Pauli discipulus
Ephesiorum
Antistitem
lapidibus
obruit.
Anacletus
Papam
interfecit.
Traiani
quoque
temporos
sanctus
Mantius
vnus ex
septuaginta
Christi
discipulis,
& primus
Eborensis
vrbis in
Lusitania
Episcopus
in eadem
vrbe
illustissimi
martyrij
palmam
fuit
consecutus,
vt refert
Refend. in
libello de
Ebora
antiq. cap.
99. & Amb.
Moralibus
lib. 9.
Chronic.
Hispaniæ
ex quo
maxima
Ebora
etiam in
Christianâ
religione
antiquitatis
liquidò
colligitur,
fuit eius
corpus non
longè ab
eadem
vrbe
sepultum,
sed in
exidio
Hispaniæ
ad Asturias
delatum,
& in
oppido
Villæ Nouæ
quòd dicitur
D. Mantij
appellatur,
in cœnobio
ordinis S.
Benedicti
in Cæcæci
Palentina
à Telo
Menesio
in eiusdem
honorem
erecto
collocatum.
Postea
anno 1591.
Theotonius
à Bragantia
Iametis 4.
Bragantiæ
Ducis
filius,
Eborensis
Archiepiscopus,
vt in sua
Ecclesia
Dei, &
sanctorum
cultus,
pietas,
& religio
augetur,
aliquid
reliquiarum
ex tanto
thesauro
Eborensibus
suis iure
debito,
quanta
maxima
potuit
contentione,
decerpere
procurauit:
tandemque
fauente
Philippo II.
Hispaniarum
Rege, à
supradicti
cœnobij
Abbate,
ipsòque
conuentu
vnum
crus S.
Mantij
dono
accepit,
in vrbem
que
maxima
omnium
ordinum
frequentia,
atque
læticia
cum
ingenti
pompa,
apparatus
que
inuexit,
& crystallina
theca
inclusum,
auròque
eleganter
exornatum
in maximo
templo
collocauit.

III. Verùm, vt ad Ecclesia sub Traiano persecutionem reuertamur, cum is Persis debellatis Antiochiam reuertisset, narrat Niceph. lib. 3. cap. 23. multos Christianorum petemisse, in iis & quinque virgines fidem palam profitentis igni cremasse, ac per summam crudelitatem earum ossibus combustis, cineribusque æri permixtis ænea vasa fieri mandasse, diuersaque publico lauacro à se magnificentissime cõstructo. Verùm sanctitatem virginum, rei que ipsius atrocitatem Deus insigni miraculo declarauit: etenim quicunque eò lauatum ingrediebatur, inquit Niceph. vbi primum calidas aquas attigisset, caligine simul, & vertigine correpti cum impetu inde procurrerent, concidebantque: causa autem eius mali cognita Traianus, vt alia ex ære puro vasa balneo pararentur, mandat, priora autem illa in fornacibus confata in quinque transformat statuas, easque virginum combustarum forma, & habitu pro balneo collocat. Atque hæc breuiter de tertia persecutione sub Traiano, quam tamen ipse ad finem imperij sui repressit, vt auctor est Suidas in historic. verb. Traianus imperator. Tiberianus, inquit, qui prima Palæstina regi præerat, ad Traianum retulit se non parum esse Christianis occidendis, qui vltro supplicia appetere, vnde Traianus omnibus præfatis suis mandauit, ne eos supplicia afficerent.

Insigni miraculo
virginum
sanctitatem
declarauit.
Suidas.

III. Quæstio de
anima Traiani
D. Ioan. Dam.
Petr. Dam.
Greg. Strom.
ch. laboratoris.
Ioan. Diac.

Peructus, & celebris quæstio est de anima Traiani: etenim D. Greg. Papam eam suis precibus ex inferiorum poenis liberasse refert D. Ioan. Damasc. in orat. de mortuis, vbi ait hoc ipsum totum Orientem, Occidentemque testari, eandemque historiam Græci habent in suo Euchologio cap. 96. de mort. idem affirmant Petr. Dam. in libro Vatiacæ bibliothecæ, vbi ait, Greg. eò quod id petere præsumpsisset, illam à Deo inflatam penitentiam, vt perpetuò stomachi dolore laboraret: Ioannes Diaconus lib. 2. vitæ beati Gregorij cap. 44. eandemque historiam

storiam admittit D. Tho. in 1. Sententiarum, distinct. 43. quæst. 2. & in 4. dist. 45. & Abulens. in 4. libr. Reg. quæst. 57. quam sententiam pugnacissimè tuetur quidam Alfonso Ciaconius in sua de hac re Apologia, ubi contendit Traiani animam in cælo nunc esse beatam, in eiusque confirmationem affert testimonia sanctæ Brigittæ, & S. Mechthildis, quibus ait id reuelatum fuisse diuinitus: Cæterum non sine probabilitate ea de Traiani anima historia plerisque doctis viris habetur suspecta, existimantibus eam orationem non esse Damasceni, sed illi ab auctore falso adscriptam, in quibus est Melchior Canus libr. 11. de locis Theologicis cap. 2. Nec verò in huiusmodi rebus priuatæ reuelationes multum habent momenti: etenim in reuelatione, quæ dicitur facta Mechthildi, coniungitur Traianus cum Origene, cum tamen in prato spirituali, quod citatur à septima Synodo, & à Ioanne Diacono lib. 2. vitæ B. Greg. cap. 45. commemoretur alia reuelatio, qua Origenes visus est apud inferos simul cum Ario, & Nestorio.

D. Thom.
Abulens.
Alf. Ciacon.

Canus.

7. Synodus.
Ioan. Diacon.

Quarta Ecclesiæ persecutio sub Aelio Adriano commemoratur.

SECTIO IIII.

Quoniam alij in Ecclesiæ persecutionibus commemorandis diuersum ordinem sequantur, nos tamen quartam sub hoc Imperatore Ecclesiæ persecutionem ponimus, id quod quanto iure fecerimus, ex his, quæ dicemus, intelliges. Decimus quintus igitur Romanorum Imperator fuit Aelius Adrianus, quem nunquam viuens Traianus adoptauit, quamquam erat illi popularis, sub eo educatus, & affinis etiam, ut potè cui nupserat sororis Traiani filia. Cum Traianus sine liberis excessisset, Cæsarem eum, & Imperatorem Tatianus eius municeps, & Cæsaris procurator perfectionem declarauit. Supra modum ambitiosus, ut ait Dion Cassius, ut potè qui cetera omnia etiam minima tractauerit, ne à quoquam vllò in genere vinceretur. Pinxit venustissimè, atque etiam effigies è cera, & creta formauit. Iactabat præterea se nihil eorum ignorare, quæ aut in pace, aut in bello, siue ad Regem, siue ad priuatum pertinerent. Non agrè ferebat admoneri, & corrigi vel ab humili persona. Transientem mulier rogauit, ut se audiret, cui cum ille respondisset, *Optum mihi non est*: illa deinde clamans ait, *Noli ergo imperare*; tum eam conuersus audiuit. Hierosolymam urbem pridem euerisam rursus habitari iussit, atque è suo nomine *Aeliam* Capitolinam appellauit. Ioui item ex aduerso templi ædem excitauit. Bellum hinc graue, & diuturnum natum est: indignabantur enim Iudæi peregrinos secum in vrbe habitare, & illud multò adhuc ferebant grauius externa sacra in ciuitate fieri, & æternorum Deorum imagines collocari. Itaque cum tumultuarentur, & in bellum ruerent, Adrianus præcipuos Romanorum duces aduersus eos misit, primùm que Iulium Seuerum in Iudæam ex Britannia enotauit, qui diuisos odortus, carptim, ut quosque poterat, comprehendens, tandem penitus oppressit. Arces eorum quinquaginta celeberrimæ dirutæ sunt: vici ad nongentos, & octoginta quinque sanè frequentes, & nominatissimi direpti, & mox igne consumpti: viri in excursionibus, & prælijs ad quinquaginta millia cæsi: fame, morbis, & igne ingens multitudo absumpta. Sic fere omnis Iudæa euerisâ, & Iudæi ab Hierosolymis ablegati, prohibiti que ne vltra ad eam urbem reuertentur, quod nonnulli prædictum volunt ab Esaja illis verbis capite 33. *Cernent terram de longe*. Huius Imperatoris tempore floruit celebris ille Similis, qui deposita præfectura, quam inuitus acceperat, in agro septem annos (quod fuit reliquum vitæ)

D. Cassius
quintus Im-
perator E-
lius Adrian.

Dion. Cass.

Iudæorum
euerisio impe-
rante Aelio.
Esai 33. 17.